

BEFOLKNINGSTILVÆKSTEN I ET FANGERSAMFUND KRAULSHAVN, UPERNAVIK DISTRIKT

Af Keld Hansen og J. Balslev Jørgensen

I sommeren 1969 foretoges i Kraulshavn, en bygd i det nordlige Upernavik distrikt, en større undersøgelse af befolkningen med det formål at belyse dens biologiske konstitution, spec. i sammenligning med andre arktiske befolkninger og med henblik på den biologiske tilpasning til fangertilværelsen under arktiske livsvilkår.

Blandt mange andre ting omfattede undersøgelserne også bearbejdelse af kirkebøger og befolkningslister. Ud fra disse genealogier har det været muligt at trække visse demografiske data, som synes at være af så stor interesse, at der kort skal gøres rede for dem i det følgende.

Undersøgelserne omfatter hele den befolkning (135 personer), der den 20.7.1969 boede i Kraulshavn, med undtagelse af den udsendte danske sygeplejerske og hendes mand samt den ligeledes ved infirmeriet udsendte tolk. Beboere, som var fraværende på kortvarige rejser, men hvis hjem stadig var i bygden, er medtagne, mens gæster på kortvarigt besøg er udeladt.

Så små tal, som der her er tale om, indebærer selvfølgelig en mulighed for eventuelle fejlbedømmelser, når man foretager en statistisk bearbejdelse af materialet. Men da den voldsomme befolkningstilvækst i fangstdistrikterne er et meget stort og aktuelt problem, ville det efter vor opfattelse være forkert ikke på nuværende tidspunkt at gøre opmærksom herpå.

På fig. 1a er vist fordelingen af befolkningen efter køn og alder, sammenlignet med forholdene i det sydlige Danmark fig. 1b, i en boplads af tilsvarende art i Alaska (Milan 1969) fig. 1c og i Grønland som helhed fig. 1d. To forhold er bemærkelsesværdige. For det første viser bygden den sædvanlige, store ophobning i de yngre aldersklasser som tegn på en vældig befolkningsekspansion. Denne befolkningsekspansion er endog mere udtalt end i Alaska og i Grønland som helhed, således at bygden må være et af de steder i verden, hvor befolkningen vokser kraftigst. For det andet fremgår det, at der i de unge aldersklasser er flere drenge end piger.

På fig. 2 har man korrigeret for til- og fraflyttere og døde, således at tilflyttere

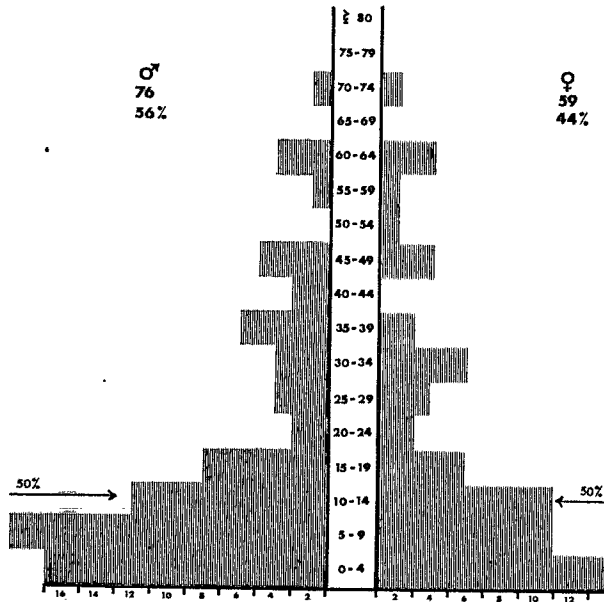
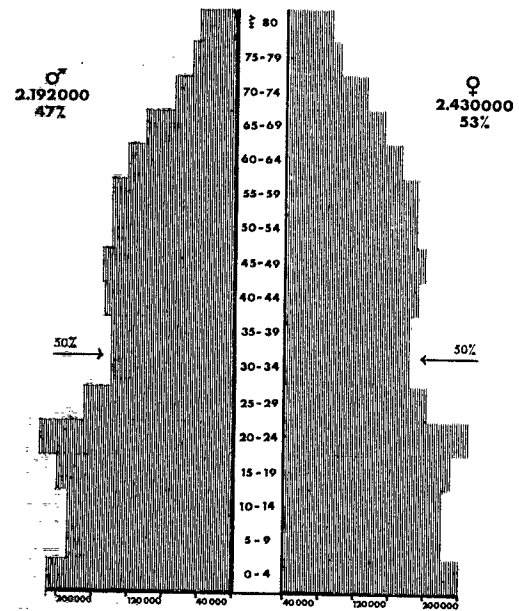

Fig. 1a.
Kralshavn. Upernavik distrikt.
Juli 1969.
Total befolkning: 135.

Fig. 1b.
Danmark (beregnet).
1968.
Total befolkning: 4.622.000.

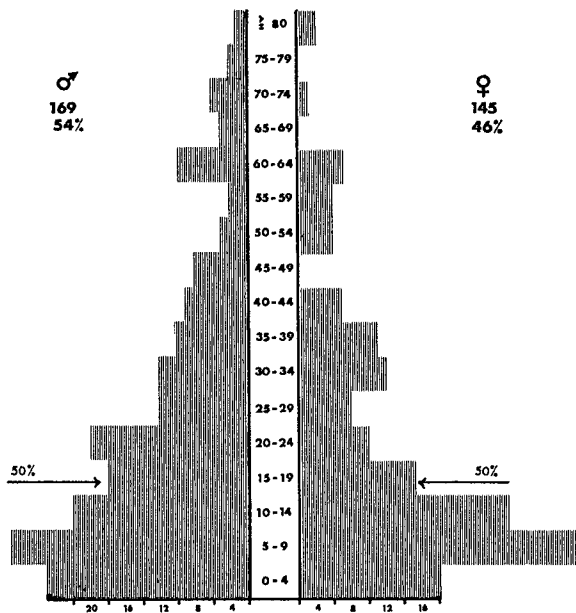
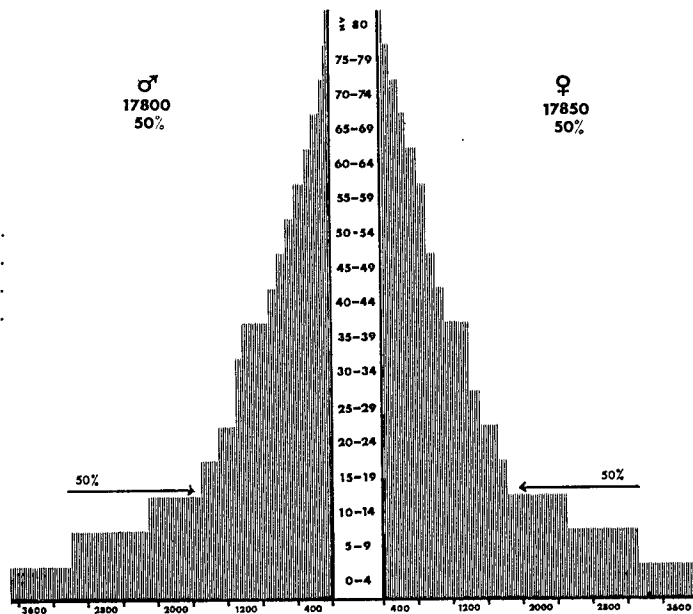

Fig. 1c.
Wainwright, Alaska.
Juli 1968.
Total befolkning: 314.

Fig. 1d.
Grønland (i Grønland fødte).
31. 12. 1965.
Total befolkning: 35.650.

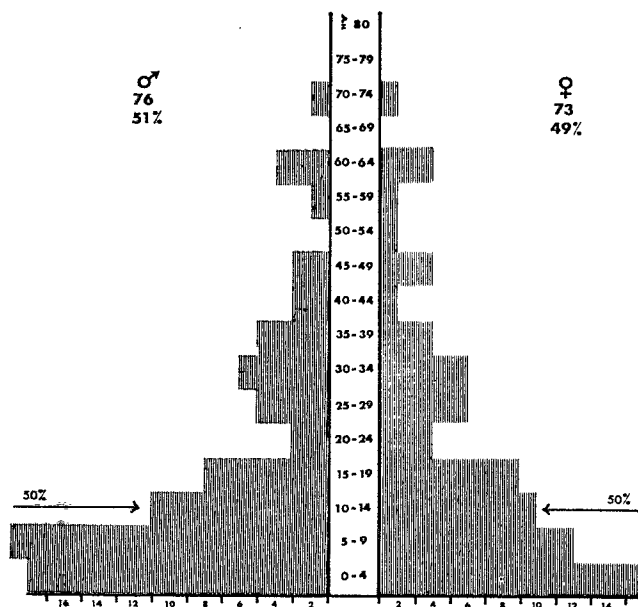

Fig. 2.
Kraulshavn (korrigeret).
Juli 1969.
Total befolkning: 149.

er trukket fra tallene for 20.7.1969, mens fraflyttere og døde er lagt til, alle i den aldersgruppe, hvori de ville have været 20.7.1969.

For hele familiers vedkommende er der kun medtaget sådanne, som har skiftet opholdssted indenfor det sidste år, mens enkeltpersoner indenfor de nu i bygden boende familier er medtaget indenfor ca. 20 år.

Det vil ses, at korrektionen retter forholdet mellem mænd og kvinder (drengene og piger) op til det normale, hvilket vil sige, at der spontant i befolkningen er sket en lille reduktion i tilvæksten af kvinder; dels ved fraflytning, men mærkværdigvis også ved et større antal døde pigebørn og kvinder end drengebørn og mænd (10 mod 6).

Betydningen af den voldsomme befolkningstilvækst, som det lille samfund altså *ikke* spontant har kunnet regulere udover ved en uforklarlig større dødelighed af piger end af drenge, må betragtes i forbindelse med eksistensmulighederne på stedet. Det synes således indlysende, at produktionsapparatet må udvides betydeligt, hvis blot en lille del af de vordende fangere skal have mulighed for at blive i bygden. I en tid, hvor man i fangstdistrikterne i stadig større grad går fra naturaløkonomi til pengeøkonomi, lider Kraulshavns befolkning især under de begrænsede muligheder for afsætning af fangstprodukterne. Indhandling af sælskind og narhvaltænder til Den kongelige grønlandske Handel samt lidt salg til private danske familier i Upernavik by, er den eneste indtægtskilde af betydning. Man har ingen mulighed for at sælge kød fra sæler, narhvaler, hvidhvaler og fugle, da man i Upernavik norddistrikt

Et udsnit af Kraulshavns befolkning sommeren 1969.

ikke er i besiddelse af et fryseri, og fordi man størstedelen af året ikke kan få bragt kødet sydpå til Upernavik by. Det kan i denne forbindelse bemærkes, at netop sæl- og hvalkød er en stor mangelvare i de sydligere liggende distrikter.

De meget svingende fangsttal (en opgang i fangsten til ca. 1925, nedgang til 1946 og derefter atter opgang til idag) har selvfølgelig været en ikke uvæsentlig årsag til, at man fra administrativ side har været yderst betænkelig ved større investeringer i distriktet. Og det skal indrømmes, at en udbygning af fangererhvervet til en størrelse, der skulle kunne optage en befolkningstilvækst som den påviste, næppe kan tænkes uden mulighed for en overbelastning af de naturlige ressourcer. Men at man ved en udbygning af fangstmulighederne, og spec. en udbygning af afsætningsapparatet, vil kunne udnytte fangererhvervet bedre, og dermed ikke blot fortsætte dette, men også optage en mindre del af befolkningsoverskuddet, synes sandsynligt. Hertil bør føjes et stort og vel tilrettelagt oplysningsarbejde, gennem hvilket man bl. a. kunne motivere de unge til forskellige erhverv andre steder på kysten, opfordre til bierhverv på stedet som kunsthåndværk og husflid, informere om muligheden for produktionsfællesskaber o. m. a.

En løsning på problemet om befolkningsekspllosionen i de nordvestlige distrikter er et af de store problemer i dagens Grønland. Meddelelsen her kan blot endnu en gang

understrege, at problemet rykker nærmere og nærmere, og vel også at befolknings-
tilvæksten er af en sådan størrelse, at med selv nok så energisk en støtte til fanger-
erhvervet vil dette ikke være i stand til at optage befolkningsoverskuddet.

At fangersamfundet i disse egne bør støttes til den størst mulige effektivitet og
produktivitet indenfor de grænser, naturen sætter, må alene af menneskelige grunde
fastholdes.

Litteratur:

Milan, F.: Demographic studies from Wainwright, Alaska. International HA/IBP conference in Hurdal,
Norway 1969.

Statistisk Årbog 1969.

Ilimaname Upernaviup pigissâne inuit amerdliartornerat.

1969-ip aussaunerane Ilimanap inue misigssuivfiginekarput ilâtigut inuit nikerarnerat inugtusiartor-
nerdlo misigssornekardlutik.

misigssuivfiginekarput 20.7.1969 inuit Ilimaname nunakartut tamarmik, (135) taimâgdlât ilángúnagit
náparsimassunik párssissok arnak nunalisitax uvialo kísale náparsimassut uníngassarfiáne okalugte áma
nunalisitaussok. nunakarfiup inue autdlarsimassut kisiánile sule Ilimaname nunakartutut nalunaersimassut
ilángúnekarsimáput sivikitsumigdle tikerártut pinekaratik. piniarto karfingne inuit amerdliartupilóking-
mata ísumakarsimavugut pásissat kisitsisitigut pásíssutigssiorfigsavlugit pissariakartok.

Danmarkime Alaskame Kalâtdlit-nunânilo tamarme píssutsinut sanigdliússivdlune misigssuinekarsi-
mavok. taimailiornerme malugissariakardluínartut mardlugsuit sarkúmerput. sujugdlermik pásinarpok
nunakarfiup inuinit méraunerussut amerdlanerujugssússut, tamánalo tássa erssiutaussok inuit amerdliar-
tupilórneránut. amerdliartornek tamáne Alaskamit Kalâtdlit-nunânitdlo tamarmit ingassangneruvok tai-
malo niuvertorusekarfik silarssuarme inugtusiartornerpánut iláusavdlune. áipagssánigdlo pásinarpok
nukagpiarkat niviarziarkanit amerdlanerussut. tamána ilâtigut patsisekarpok niviarziarkat nukagpiarka-
nit tokugajungnerusimaneránik.

taima inugtusiartornek nunakarfiingmiut ingmingnêrdlutik kigdlieriarsínausimángisât ilâtigut inûni-
arníkut atugakarnermut sanigdliutdlugo takussariakarpok. tássalo píssariakardluínartutut issiginarpok
niorkutigssiorfit agdlilernekarnigssât nukagpiarkat piniartúngortugssarpagssuit iláinánguilúnít nunakar-
fiingmingne nunakartuáinartugssáusagpata. ukiune mákunane píssat inússutigínarnagit aningaussat akiga-
lugit písiat inússutiginekalierartordlutigdlo aningaussat tamanut akiliutit atugaulierartorneráne Ilimana
me nunakartut tunitsivigssailekinerujugssuarmik ajornartorsiutekarput. Upernaviup avangnarpasigsortáne
kerititsivekángingmat nekit tingmíssatdlo tunitsivigssakartínekángitdlat, tamatumúngalo patsisaussut
ilagátaok tamáko ukiup ilarujugssua Upernaviliáunekarsínaungínerat. piniarnerup pítsángorsaivigine-
karneratigut pingártumigdlo tunitsivigssakarnerup angnertusarnekarneratigut piniartut inûniarnerat pí-
sángortínekásagaluarpok ámaló amerdliartútaussut ilait inússutigssakardlutik inússutigssarsiorfigssakar-
dlutigdlo nunakarfiingme najugakartuáinarsínausagaluardlutik.

inugtut inûnerup tungánánít dlúnít issigalugo piniartokarfiup inuisa pigssarsiarisínaussamingnut ná-
pertútumik námagsissakardluartarnigssamat niorkutigssiordluarnigssamutdlo tapersornekarnigssât
ilungersútúfnartariakarpok.

Population Expansion in a Hunting Community.

Kraulshavn, Upernavik Distrikt.

During the summer of 1969 an investigation was carried through of the population – 135 individuals – in Kraulshavn, a settlement in the northern Upernavik District, aiming at an elucidation of the biological constitution, compared with other arctic populations, and with a special reference to the hunting life under arctic conditions.

Among other things investigations included an elaboration of genealogies from the church-books and lists of the population, and from these genealogies certain demografic data appear to be of great interest: the well-known accumulation in the younger age-groups indicating an immense population expansion, being even more pronounced here than in Alaska and in Greenland as a whole; and secondly an excess of boys in the younger age-groups. In the last case the reason has proved to be an increased mortality among females.

The consequences of this immense expansion – which the small community has *not* been able to regulate, apart from the inexplicable increased death-rate of females – has to be seen in connection with the resources of the place. It seems obvious that the productive capacity has to be considerably extended if it shall be possible for only a few of the hunters to stay in the settlement. A severe problem is the limited possibilities of selling the hunting products – the only source of income being sale of sealskin and nar-whale-teeth to the »Kongelige Grønlandske Handel«,* and a little sale to private Danish families in Upernavik. There are no possibilities of selling meat from seals, whales, or birds, since the northern Upernavik district has got no refrigerator, and during most of the year it is impossible to get meat southwards to Upernavik.

The fluctuations in the yield of the hunting (increasing until 1925, decreasing until 1946, and then again increasing until to-day) have of course been essential to the hesitation of the administration to invest in the district. And it is true that it is hardly practicable to develop hunting to an extent so that the whole excess of the population can be occupied, without a possible over-exertion of the natural resources.

But it seems likely that a better utilization of the hunting trade might be achieved by organization of the hunting possibilities and especially of the marketing conditions. Thus it might be possible not only to continue hunting as a trade, but also to occupy a small part of the excess of the population. It is also of great importance to inform the young people of and motivate them for the possibilities of other occupations, productive communities etc.

For humane reasons the hunting community ought to be supported to obtain the greatest possible effectivity and productiveness within the limits of the nature.

* »The Royal Greenland Trade Department«.